

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 258. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 7-го листопада 1941.

No. 258. Jersey City, N. J., Friday, November 7, 1941.

VOL. XLIX

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗГІНУЛО СІМНАЦЯТЬ АМЕРИКАНЦІВ ВРАЗ З ЗАТОПЛЕНИМ КОРАБЛЕМ

ВАШІНГТОН. — Бритійська Пресова Служба доносить, що затонуло 17 американських техніків та двох канадців wraz з кораблем, що плив з Америки до Англії. Всі погибли ці техніки та механіки, які їхали на службу до РАФ. Не подано, чи затоплений корабель належав до англійської військової чи торговельної флотії. Остання трагедія підносить число американських воєнних жертв до 131. Як відомо, англійський уряд видав рекрутує в Злучених Державах Америки та в Канаді технічний персонал, потрібний для ведення вартатів, летунських майданів і пр. Президент Рузвельт підтримує цей заклик британського уряду та заявив, що ці з американців, що бажають їхати до Англії, можуть це робити без страху за втрату американського громадянства. Ізоляціоністи не годяться з таким кроком президента, а це знову може призвести до виповідження війни між Німеччиною й Злученими Державами Америки.

СУБМАРИНИ ПРИ БЕРЕГАХ НОВОЇ ФУНЛАНДІЇ

ТОРОНТО (Онтеріо, Канада). — Ангус Макдоналд, канадський міністр морської справи, заявив, що німецькі субмарини оперують при берегах Нової Фунляндії якраз там, де починається шлях, по якому пливають кораблі з північно-американського континенту до Англії. Міністр твердив, що канадські військові кораблі заатакували були дві німецькі субмарини й що одна з них правдоподібно затоплена.

КОНГРЕС РАДИТИМЕ ДАЛІ

ВАШІНГТОН. — Речники адміністрації постановили задержати Конгрес на довший час у зв'язку з кризою японсько-американських відносин. Таке рішення було несподіванкою для багатьох членів Конгресу, бо до того, що по ухваленні певних законопроектів Конгрес закінчить свою річну працю. Добре поінформовані особи твердять, що уряд неперепеливо жде на приїзд спеціального японського посланника Сабуро Курусу, який летить літаком з Токіо, щоб в останнє переговорювати з американським урядом в справі остаточного замирення обидвох держав.

ЖЕРТВИ НА МОРІ НЕ ЗМІНЯТЬ СТАНОВИЩА — КАЖЕ НАКС

ВАШІНГТОН. — Секретар морської поліції Ф. Накс заявив, що не зважаючи на великі жертви на Атлантиці, уряд не змінить свого становища відносно Німеччини й американські кораблі далі будуть стріляти до німецьких субмарин. Він твердив, що тих жертв буде далеко менше, якщо уряд узброїть американські торговельні кораблі. Тому він домагається, щоб узброєно торговельні кораблі на 100%.

АНГЛІЙСЬКІ ЛЯЛЬКОВІ ВОЯКИ ІРИТУЮТЬ ГВІЛЕРА

ВАШІНГТОН. — Сенатор Б. Гвілер, відомий ізоляціоніст, заатакував нещадно вибір британських ляльок, що представляють воєнних та продаються американським дітям. Він твердив, що ці ляльки „в червоних капотах“ (англійські колоніальні війська в Америці носили червоні жупани) мають спеціальне завдання. Англії, говорив Гвілер, посидають нам маріонеткових воєнних, а від нас домагаються справжніх воєнних. Він дивується, чому англійці з того металю, що йде на виробіток тих воєнних, не виробляють кулі, якими могли б стріляти в німців.

АМЕРИКАНСЬКО-КАНАДІЙСЬКА ПРОДУКЦІЙНА РАДА

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт та канадський прем'єр Макензі Кінг організували спільний американсько-канадський комітет, який має координувати промислові зусилля Америки й Канади й тим уlepsити воєнну допомогу Великій Британії та Тосії. Умова ця рівнож передбачає тісну співпрацю Америки й Канади при винятку тих продуктів, які потрібні обома державам у їхній військовій промисловості.

ЕПІСКОП ПІДДЕРЖУЄ ІДЕЮ ФІНСЬКО-БОЛШЕВИЦЬКОГО МИРУ

НЬЮ ЙОРК. — Епископ Генрі В. Гобсон, краєвий голова комітету „Боротьба за свободу“, випустив спеціальну заяву, в якій вимагає б. президента Гувера, сенатора Тефта, б. амбасадора Кюдаги та сенатора Кларка, щоб вони зосередили свої удари на знищення гітлеризму та допомогли до закінчення сепаратного миру між Фінляндією та Советським Союзом. Епископ твердить, що навіть колиб Фінляндія й здобула нові території від ССР, то ними як і цілою Фінляндією не буде керувати фінський нарід, але Гітлер з Берліна.

ВИЛКІ ОБІДЖАЄ ФАБРИКИ

ГАРТФОРД (Конн.). — Вендел Вилкі, який якраз рік тому був переможений в президентських виборах, обіждає тепер фабрики амуніції та закликає робітництво до підтримки президента Рузвельта. Він відвідав тут летунські фабрики „Юнайтед Експерт Корпорейшен“ та був вповні задоволений тими вислідами, які він побачив у фабриках. Просячись з директорами фабрик Вилкі сказав, що його бажанням є, щоб ці фабрики міг побачити сам Гітлер. Він закликав до об'єднаної праці для оборони Америки та тих країв, що воюють проти тоталітаризму.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ОСТАТОЧНА БИТВА ЗА ОПАНУВАННЯ КАВКАЗУ

Відомий американський військовий експерт, майор Дж. Філдинг Еліот, пише, що німецька офензива на Кримі має дві головні цілі: захоплення та обезвладнення Севастополя, головної чорноморської бази советської флотії, та перехід через Керченський Пролів на Кавказ. Московська флотія на Чорному морі є сильніша від німецької, бо Туреччина не пускає через Дарданелі німецьких і італійських кораблів на Чорне море. Якщо німці захоплять Севастополь, положення большевицької флотії значно погіршиться. Колиб навіть прийшлося большевикам утримати Севастополь, пише Еліот, тоді вони мусять сконцентрувати всі свої сили на Керчинському Проліві, бо він фактично є брамою до Кавказу. Перейшовши на Кубань, німці легко захоплять Ростов та багаті нафтові копальні. Бо станувши твердою ногою в Новоросійську, німці можуть повести гігантську офензиву, щоб в кількох днях захопити Майкоп, Пятигорськ та Грозний, що є важливими центрами на Півкавказзі. Ця будуча акція на Кавказі залежить від розвитку подій, що відбуваються тепер коло Севастополя та Керчу.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЯСНОЇ ПОЛІТИКИ ВІДНОСНО НІМЕЧЧИНИ

Визначний американський журналіст та шеф вашигтонського бюро найбільшої американської газети „Нью Йорк Таймс“, Артур Крок, виголосив доклад для студентів Колумбійського Університету в Нью Йорку, в якому домагався „ясної політики уряду відносно Німеччини“. Він твердив, що від самого початку війни, теперішній уряд старався затемнити відношення Америки до війни, а не його розяснити. Це на його думку дає тільки зброю ворогам Америки, які спритно це використовують та тим розбивають єдність американського народу. Він наводив приклади з пригодами американських кораблів на Атлантиці. Всі думають, що це були німці, які перші торпедували американські кораблі, а тимчасом виходить на яв, що це американці перші стріляли до німців. Це нічого злого, говорив Крок, бо Америка давно вже рішила, що буде помагати всіми способами тим, що воюють з гітлеризмом. Але це повинен знати американський нарід. Він говорив, що Америка вже несе жертви, вона готова їх ще більш понести, але американський нарід, що висилає своїх синів на смерть, мусять знати правду.

СОВЕТИ ТВЕРДЯТЬ, ЩО НІМЕЦЬКУ ОФЕНЗИВУ НА МОСКВУ СПИНИЛИ

Советські офіційні звідомлення говорять, що після кількох днів кривавих боїв з німцями, які розпочали широку загрозу офензиву під Москвою, советські війська вдалось цю офензиву цілковито спинити. Бой справді ведуться, але, кажуть советські звідомлення, німці заперестали далі наступати, а починають на добре окопуватися там де стоять, готуючись до довгої зимової облоги. Про Крим советські звідомлення говорять менше відрадно, та кажуть, що німці там посуваються вперед, але з „зменшеним темпом“. В Донецькій басейні; говорять советські звідомлення, німці не то, що не зробили ніякого поступу, але в однім місці поспішно відступують, залишаючи за собою гори трупів.

НІМЦІ ПРО УСПІХИ НА КРИМІ

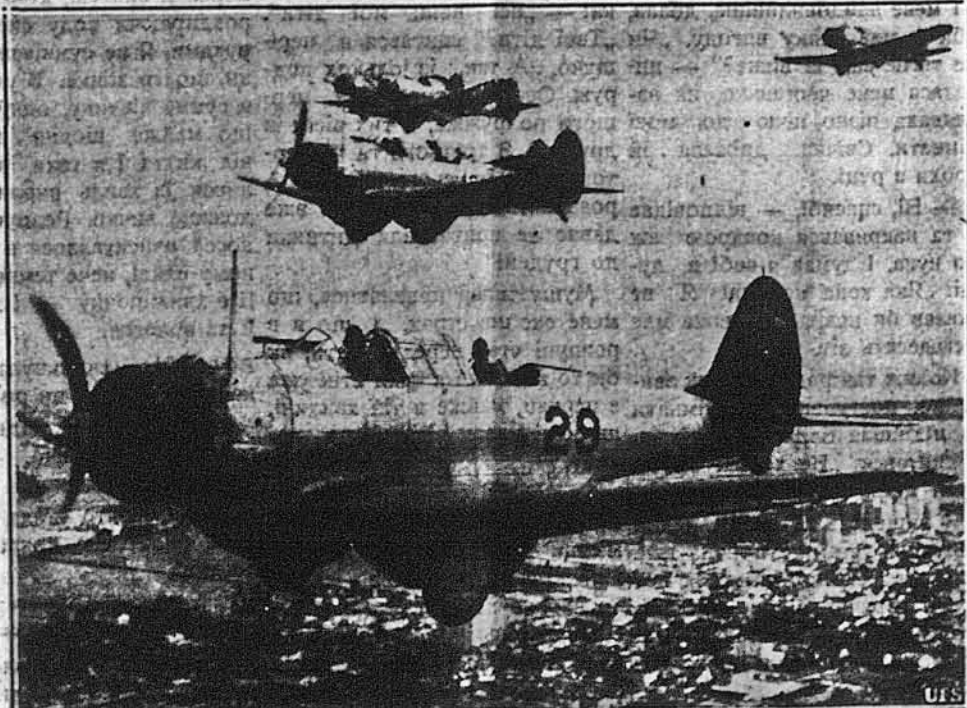
Німецькі офіційні звідомлення про фронт біля Москви далі мало говорять, а головну увагу присвячують фронтові на Кримі. Німцям, як виходить з тих звідомлень, вже вдалось увірватися в гори Яйла та в однім місці дістатись до бережжя Чорного моря, положеного на південній відтинку Криму. Советська армія тепер розколена на три часті і вона в поспіху відступає до Севастополя і Керчу. Але територія, що їй ще задишилась, є вже лише на десять миль широка. Німці заповідають великий розгром тої армії.

НІМЕЦЬКІ ЛЕТУНИ МАЮТЬ НОВІ ІНСТРУМЕНТИ

Німецькі літаки дістали нові інструменти, при помочи яких вони в леті перетинають шнур протиілетунських балонів. Ці балони, а точніше шнур, які тягнуть за собою балони, заважали летунам чимало клопоту. Бо тих шнурів під час лету годі доглянути. Вони змушували летунів держатись високо понад балонами. Тепер німецькі літаки мають зпереду відповідне знаряддя, при помочи якого літак в бігу відтинає балон від шнурів. Але це знаряддя важить 800 фунтів і робить літака менше справним.

В МОСКВІ ЗГІНУВ ДРАМАТУРГ АФІНОГЕНОВ

Від німецької бомби згинув в Москві один з найкращих советських драматургів, Александер Афіногенов. Він мав 41 літ. Колись советська влада була його „вистигила“ з літературних офіційних код за „троцькізм“, а саме за написання драми „Страх“, в якій він змалював як советських письменників перед політичною советською владою.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ. — Американські студенти воєнного летництва з школи в Майсмі, Флорида, на найновіших і найскорших бомбовиках, літають над містом.

ЯПОНСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИК НАГЛО ВІЗДИТЬ ДО АМЕРИКИ

ТОКІО. — Японія поспішно висилає до Америки свого спеціального представника, який має предложити Америці останні пропозиції замирення. Тим представником є один з найздібніших японських дипломатів, Сабуро Курусу. Щоб уможливити йому приїзд до Америки американський амбасадор в Японії, Гру, просив американську повітряну лінію, щоб задержала з відвідом свого літака, летючого з Гок Конгу до Америки. В тій справі вчорні, з вітійка на середу, амбасадор Ру говорив з секретарем стейту, Корделом Голлом. Сабуро Курусу, відіжджаючи з дому, сказав своєму синові, щоб наглядав над родиною. Бо коли в Америці йому не вдасться виконати своєї місії, він не зможе вже вернути до дому. З цього виходило, що це є остання спроба з боку Японії замиритись з Америкою на своїх умовах.

ПОГОЛОСКИ ПОСТРІЛЕННЯ МУСОЛІНІЯ

ЛОНДОН. — В світових столицях розійшлась чутка, що на прем'єра Мусоліні певні люди виконали атентат і пострілом з револьвера його легко зранили. Ці вістки розійшлися на хвилях етеру, але нігде дотепер не знайшли їх потвердження.

ІТАЛІЙСЬКА МОВА В ГАЛИЧИНІ

БУДАПЕШТ. — Окупаційні влади в східній Галичині запровадили там в життя ще одної мови, це є італійської. Побіч німецької вона теж має бути урядовою. На різних склепах і урядових будинках є написи в тій мові, а навіть є склепи, в яких не може ніхто купувати, тільки італієць і німець.

КАРА СМЕРТІ НА ЖИДІВ ЗА ВИХІД З ГЕТТА

СТОКГОЛЬМ. — Берлінський кореспондент шведської газети „Социальдемократен“ пише, що німецькі влади в польській „генеральній губернії“ наложили тяжку кару на тих жидів, що без дозволу влади опускають гетто, себто ту частину, що призначена виключно для жидів; а тяжко карають тих християн, що в тому помагають жидам. Та кара має бути — смерть.

НІМЦІ ЩЕ НЕ СКІНЧИЛИ ВІЙНИ З ПОЛЬЩЕЮ

БЕРЛІН. — Одна польська фабрика заскаржила німецькі влади за винагороду шкоди, нанесеної німецькими воєнками. Німецький суд розглядав ту справу і заявив, що Німеччина і Польща ще далі знаходяться в стані війни і ті справи ще передчасно полагоджувати.

ГОЛОДОВІ РОЗРУХИ В КРОСНІ

СТОКГОЛЬМ. — Новинарська агенція ОНА приносить вістку, що в Кросні, на Лемківщині, вибухли голодові розрухи. Товпи голоднішого народу удались під німецьку команду і влаштували там демонстрації. Німецькі військові відділи, подає та агенція, відкрили вогонь до людей і поклали 17 осіб трупом.

НІМЕЦЬКІ І СОВЕТСЬКІ ВТРАТИ

БУДАПЕШТ. — Мадярська газета „Пештер Лойд“, пише, що поляки підчас німецько-советської війни вже втратили 70,000 людей. Німці, схопивши польського воєка в советській армії, не трюкують його як воєка, тільки як саботажника і відразу його розстрілюють. Советська армія втратила в убитих три мільйони людей, пише та сама газета.

АНГЛІЙЦІ ЗАДИВЛЕНІ В СОВЕТИ

ЛОНДОН. — Англійський нарід плакає величезні надії, коли ходить про боротьбу німців і Советів. Він з цілого серця бажає Советам перемоги, а в найкращому разі довгої видержливості. Знак серпа і молота в Англії тепер перестав бути символом комуністичної агітації, тільки символом російського патріотизму, що бореться з німецьким наїзником аз „Святу Росію“. Опір Советів німцям є для англійців милою несподіванкою. Надії англійців, що Совети видержать, чимраз кріпшають.

НАСТРОЇ В ФРАНЦІЇ

ВІШІ. — В Франції знов відновились чутки про те, що французький уряд буде шукати порозуміння з німцями і повної співпраці. В французьких колах, що хочуть такої співпраці, є такого переконання, що хоч вислід німецької кампанії в Советях ще далекий і змова кампанія є майже певною річчю, проте знов приходить час, коли Німеччина поведе в Європі кампанію, в цілі притягнення до співпраці з німцями всі народи.

ЗЛЕГЧЕННЯ В СПОРТОВИХ ЗМАГАННЯХ

ВІШІ. — Французькі влади позавраджували інші правила в спортивних змаганнях як в футболі, тенісі, боксі і т. п. та вкоротили час тих змагань. Причиною цього є те, що внаслідок недокормлювання французькі спортсмени не мають тої фізичної сили і видержливості, що колись.

ФІНЛЯНДІЯ РАДИТЬ З ШВЕЦЕЮ

СТОКГОЛЬМ. — Фінляндський прем'єр Рангел секретно виїхав до Швеції, щоб там нарадитись, що має далі робити Фінляндія в обличчя американського натиску, аби вона закінчила війну з Советами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 2, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канаді належить псилати гроші лише на т.-зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

І ТУТ ТЕЖ ІХ ПІЗНАЮТЬ

В Канаді пізнались на фарбованих лисах, себто на большевиках. Пізналося на них громадянство й пізнався на них добре теж і уряд. І хоч громадянство і уряд так дуже докладають спільних зусиль, щоби в краю була повна гармонія, та щоб усі сили краю були вжиті на оборону і війну з Гітлером, то проте вони ясно бачать теж і ту шкоду, на яку наразився край, колиб повірено в большевицький канадійський патріотизм, якого ніколи не було, нема і не буде. Ось і тому громадянство й уряд держать далі на боці тих, що визнають тільки одну лояльність, а це супроти Сталіна й червоного режиму.

В Злучених Державах большевики не є іншими від тих, що в Канаді. Тільки, що їм тут ніхто не наложив ще намордника. Ось ту американську поблажливість вони використовують тепер на те, щоб далі брехати і кусати, особливо, коли брати під увагу большевицьких українського роду, себто ту породу, що є нагіршою і найпоганішою з усіх большевицьких пород. Бо між большевиками різних народів всетаки бували люди, що мали відвагу завернути з нечистої дороги, як побачили, до чого веде червона диктатура. Та остала тільки одна порода надалі ненарушено нечистою: це американсько-українські большевики. І саме ця порода пускається тепер на нові провокації, посилюючи тепер свої сили ще такими людьми, що то думають, що воєнні часи це нагода на жування, шкालювання американсько-українських установ і поодиноких діячів — для заробку. Таким чином відомі нищителі американської демократії й американського ладу, і то нищителі „з фаху“ і приказу, беруться тепер посуджувати американсько-українські установи та газети, як і українських людей, про брак американського патріотизму. Хотілиб, щоб ми всі пішли під большевицьку команду. Та так є, що ми краще інших визнаємося на большевицьких хитрощах та на большевицькій підлоті й гіпокрізії. Ми добре знаємо, як то большевики хапають людей підступом, аранжуючи різні зїзди, конгреси, об'єднання, допоміжні комітети і т. п., використовуючи при тому релігію, церкву, славянофільство, демократію і т. п. Очевидно рахуючи на те, що американське громадянство ще так добре не визнається на тих усіх большевицьких „триках“ як у Канаді. Та і тут буде так, що до часу дзвін воду носить. І тут цілком певно скоро отворяться очі усім тим чесним людям, що їх тепер большевики піддурюють, користаючи з цього, що американці хотілиб всьому дати чи зробити, щоб тільки знищити Гітлера. Теж і тут не повірять большевицьким цукваням „ловить злодія“, а тільки схоплять справжніх злодіїв, себто їх самих, ось тих червоних агентів, що намагаються представляти „нацистами“ тих, що мали і мають довіря тільки до свого уряду в Вашингтоні. Та теж і до Американського Червоного Хреста. І тому останньому кажуть давати гроші й працю на допомогу тим, кого він визнасть гідним такої допомоги.

Василь Фйодоров.

Моїх Вісім Наречених

(2)

— Досить тату! — озвався я, заливаючись сльозами — обіцяю вам, що буду все розумний.

І ще тогож вечора ввійшов я тріюмфально на корабель, що мав мене відвезти до міста на університет. На очах блістали мені ще сльози, в ушах звенів мені лагідний невинний голос. Нараз я почув як мене злегенька торкнулася чиясь рука. Я оглянувся. Блакитні очі вміхалися до мене, а гарненька жіноча голівка привітно кивала до мене.

— Чому ти такий сумний, хлопчику? — питалася незнайома.

Я зачервонівся. — Боже, яка вона гарна!

— Загов ви, хлопчику.

Солодкого, — почув я її голос.

— А леж самособою! — озвався я схвильовано. І якійсь миттю десять пляшок. Притиснулася ближче до мене, сиділа вже зовсім біля мене, а беріг.

звук її голосу здавався мені найгарнішою музикою. Ми піли склянку за склянкою. Вино розіграло мені кров, а як ми допили третю пляшку, я спитався нерішучо: „Не хотілиб ви бути моєю жінкою?“

Ті хвилини, що тепер слідують, здавалися мені вічністю. Я глядів на неї нетерпляче. Вкінці сказала тихо: „Десять рублів. То буде коштувати десять рублів. А потім: „То може задорого?“

— Що? Завіщо? — спитався я здивовано.

— Я все стільки діставала, — відповіла з усмішкою. — Не вірите мені? Можете спитатися капітанового помічника — я жила раз із ним два тижні.

Земля під ногами захиталася мені. В розпучі та безнадійнім смутку побіг я на чердак, де ревіли корови та воли тай зими ревів і я, аж ми допили до Одеси й висіли на беріг.

Щадження Рідної Крови

Ньюйорський „Нови Свят“ з 31. жовтня ц. р. містить під заголовком „Вісім від чехів“, редакційну статтю про щадження рідної крові. Та стаття звучить:

„На обіді в Оверсіе Прес Клуб, на котрім промовляли міністер Станчик і міністер Масарик, останній поділився з слухачами (а були це знатні американські журналісти), у вагами, які глибоко повинні застати особливо в польське серце.

„Міністер Масарик щотижня промовляє до чехів у краю і щотижня накликає їх, щоб ошадно обходились із чеською кровю, щоб не висаджували мостів, бо за це сотки невинних чехів стратить життя; щоб не мордували німців, бо за це мусять платити невинною чеською кровю. Хочемо, щоб чехи були приготавлені тоді, коли ціла Європа повстане до бою.

„А ми? Чи хтось відважився давати полякам у краю такі поради? Чи є хтось, що їм скаже, щоб вони здали край, не були романтичні, не йшли масово на смерть невинно сьогодні, а консервували сили до боротьби завтра?

„Ми, романтики, чванимось героїською смертю поляків. Чванимось ми, що на конях атакували повзи і масово гинули, чванимось смертю тисячів у краю, десятків тисяч у Росії і на кожному фронті.

„Нині — нині! Не думають про завтра, що треба буде мати людей живих, а не мертвих героїв, як наїдіде хвиля останньої битви. Отже хай і полякам хтось скаже, аби не були легкомудрі і не шафували так гоїно своєю кровю, аби думали про завтра і про остаточну ціль, не про перемогу в одній битві, чи на однім фронті.

„Треба, щоб і ми почали думати і діяти реально, не дбаючи про те, чи таке накликування в нашій власній нутрі не викличе обиди і наруги і прозивання від Квізлінгів і зрадників. Ми є романтиками повними запалу і посвяти, виємо погорджувати життям і його посвячувати, але ми не навчили гармонізувати сил і замірів. Таке поступованя гарне, розчулююче, славне — але не мудре. Мудрим є радієві промови міністра Масарика і президента Бенеша, котрі накликають чехів до ошадности, до поглиблення саботажу, аби не наражувати невинних людей і не проливати без користі чеської крові. Той мудрости ми повинні від них вчитись“, кін-

чить свою статтю „Нови Свят“.

Поляки вчаться від чехів, ми від них обох, а взаїмну заїхну науку даймо теж їм де кілька добрих порад:

Точнісінько з тих самих мотивів, себто — щоб заощадити свої сили для остаточної розправи — український наріз на його етнографічних територіях хвилює використувує нинішні положення і старається згуртувати свої національні сили. Він старається „співпрацювати“ з окупаційними властями в границях „розумної розваги“, як це подав недавно американський журналіст Овскнер. Отже старається розбудувати свої школи, привести до порядку свої церкви, що були розгромлені власне тими людьми і тими владами, які нині самі стали жертвами агресивної політики німців. Той вияв українського життя, що його добувають на українських територіях, це ніщо інше, а тільки розбудовування і консервування тої національної сили, про яку говорять Масарик, Бенеш і „Нови Свят“. Український наріз, як відомо, будучи під пануванням „братів-слова“, не мав спосібності ті свої сили зорганізувати. Його роздавали москоські, польські й інші режими. Роздаючи, вони самі витрачали на цю нелюдську роботу багато з своєї національної енергії. Вкупі з тим вони витворювали такі обставини, які теж були дуже корисні для третього — ворога. І коли тепер чеський і польський уряд вже в Лондоні, а большевицький в Куйбішеві, то булоб добре, щоб вони хоч тепер думали про ці речі.

Користаючи з хвилевої переміни український наріз пробує поспішно підвестись. Він добре знає, що ця переміна хвилює. А зазнаючи вже нині перешкод і тяжких ударів з боку нових окупантів, не може він надіятись нічого доброго від тих окупантів і в будучому. Проте він напружує всі свої зусилля, щоб серед тих нещасливих часів вдержатись якоюсь на поверхні, вдержати силу і життя, спинити вплив своєї крові.

Тому тяжку кривду роблять чехи і поляки, а також й інші народи, коли за нинішні спроби українського народу підвестись вгору, таврують його як „прихильників німців“. Вільно з Лондону Масарикова і Бенешова налякати своїх країн, щоб не висаджували мостів, не проливали тепер за дармо чеської крові, а приносивлялись до обставин так,

Поза „Хрестоносним Походом“ Гітлера

(ВІСОН ПРО ПЛАНІ ГІТЛЕРА ЩОДО УКРАЇНИ І РОСІЇ).

Андре Вісон, уже відомий зо своїх писань про Україну, знову написав довшу статтю в „Нью Йорк Геральд Трибюн“ (1. листопада 1941 р.) про плани Гітлера відносно завоювання ним України та Росії. Не входячи за автором в дискусію, передаємо її для інформації читачів:

„Недавно одна спізнена кореспонденція американського журналіста, що перебуває з німецькою армією в Києві, наводила слова німців про це, що „в запровадженні ладу в Києві їм допомагають „редьки“ українці, які звернувши червоними, але в середині білими“.

„Не треба, очевидно, додати, що до тих здогадливих „редьок“, відкритих німцями в столиці України, треба ставитись дуже обережно. Та ця заява відповідає правді чи ні, вона всежтаки є дуже цікавою. Це перші спроби німців притягнути українців до „співпраці“. Дивно проте, чому ці „редьки“ відкрито так пізно, цебто аж по чотирьох місяцях війни в Росії.

„Стає ясным, що німці не знайшли ні в Росії ні в Україні такого привітання, якого вони сподівалися або додумувалися. „Пята колона“ Альфреда Розенберга в Росії не може похвалитись такими успіхами, до яких претендує Йоаким фон Рібентроп в західній Європі. Розенбергова „пята колона“ не виявила такої діяльності в Росії не лиш тому, що там є бачне ГПУ Сталіна, але також тому, що москоські та українські селяни не далися зловити на вулку нацистичної пропаганди. Вони певно були ворожо настроєні проти советського режиму, але вони мабуть зрозуміли, що щоб німці не говорили, вони такі є справжніми ворогами.

„Факт, що ненависть до німців в серцях українських селян є більшою як їх погорда до москоського комунізму, має історичне значіння, коли ходити про дальшу судьбу Росії. Бо показалося, що Скоропадські, Мельники, Севрюки та інші плачені німцями українські та москоські авантюристи, не мають підтримки у своїх власних народів.

Щоб цієї крові якнайбільше заощадити для останньої битви, то вільно те саме робити і українському народові.

„Війна проти Росії абсолютно не є великим міжнародним комунізмом, який сподівався заінсценувати Розенберг. Вправді там є румуни, мадяри, словаки та фініці, що боряться по німецькій стороні, але всі вони воюють лиш тому, бо сподіються дістати деяку добу, як і тому, що були примушені воювати. Подібно також є з італійцями, яких після Мусоліні тому, що йому обіцяно співучасть в адмініструванні кавказької нафти. Є також групи охотників з окупованих Німеччиною країв, які „грають ролю воюючих лицарів в проти-комуністичному хрестоносному поході“. Але здебільша є це авантюристи, які не мають нічого до страшення в своїх краях, а сподіються дістати окошки з Гітлерової дошки в Росії.

„Ні, ця війна цілком не виглядає на хрестоносний похід. А що більше, нацистичні провідники вже самі відчаються, що вони не можуть вже довше обдурювати частину світа, яка від літ сподівалася, що Гітлер увільнить світ від комунізму та що війною на сході можна купити мир на заході.

„Не диво, що гітлерівські агенти знайшли надзвичайно твердий ґрунт для праці в Советській Росії під бачним оком сталінського ГПУ. Але чому німці не привезли зо собою українських і російських попутників до тих частин України й Росії, де Гестапо вже заступило ГПУ?

„Німці не знайшли спонтанного прийняття, якого вони сподівалися на Україні. Але чому пропагандивна служба д-ра Геббельса не заінсценувала якихсь „привітних демонстрацій“? Це було так легко змусити кілька соток українських селян до кидання цвітів наступаючим панцирним дивізіям, а потім пустити в світ знімки з цього.

„Нацисти не тільки що не пробували інсценувати таких демонстрацій, але що більше, коли група галицьких українців, створила тому три місяці „український уряд“ в окупованому німцями Львові та була готова до виконання їх приказів, цей уряд зліквідовано на протязі 48 годин.

„Українські та російські попутники, яких віддавна приготував Розенберг і які в дні 22. червня 1941 р. почали пакувати в Берлін свої речі, звідтам не виїхали, їм заборонено покинути Берлін, а сказано ждати на дальші інструкції. Як доносять, якийсь російський інженір Жеребков був висланий до Парижа для передачі тих самих інструкцій Гітлера нетерпеливим гітлерівським симпатикам серед москоської еміграції у Франції. І хоч у всіх частинах окупованої Росії та України німці наставляють своїх комісарів, рекрутованих головню з балтійських німців, вони надалі задержують советську адміністративну систему, а головню совхозів та колхозів.

„Що за причини того дивного й сповидно-нелогічного німецького поведіння в Росії, яку вони ніби мали звільнити від комунізму, й на Україні, якій вони обіцяли буфонарну „незалежність“ на взір Словачії та Хорватії?

„Є дві школи думок, що стараються вяснити цю тайну німецької політики в підбитій Росії.

„Згідно з першою, Гітлер не

занекує думки, що йому вдасться відняти якогось москоського Ляляла чи Дар'яна, з яким він може зробити угоду на взір Біші. Користь з такої угоди для Гітлера очевидна, бо без дальшої боротьби, він одержав би так дуже потребуєчу нафту. Переможена Росія прилучилася до „Злучених Невільників Європи“. І правителі, додавши свастики до советського серпа й молота, моглиб далі, на якийсь час, наглядати над російськими, українськими й іншими невольниками, які працюватимуть для німецької панівної раси. Отже відложено розчленування Росії та повалення советського режиму, тому, що вони ще можуть служити як есентуальний аргумент погрози.

„Бо можлива капітуляція не є виключена, хоч тепер, як виглядає, є на це менші вигляди. Московська мораль не дає жадних познач заломавання. Як що Росія одержить потрібні матеріали, то згідно з тими відомостями, що приходять до Вашингтону, вона буде далі боротися. Якщо Гітлер відложив розчленування Росії, тому, що він спекулював на капітуляції, то він скоро може почати парцелювати її та реалізувати свої мрії.

„Однак друга школа, до якої належить і автор цих рядків, твердить, що Гітлер відложив розчленування Росії, його старої та широко розкритої лямованої цілі, з цілком інших причин:

„1) Психологічні та економічні умовини в Росії цілком не дозволяють на скорі зреалізування його цілей.

„2) Його цілі щодо Росії переходять далеко ці сподівання, про які знає світ.

„Гітлер та його головний дорадник в російських проблемах Альфред Розенберг, здають собі справу з того, що ліквідуєчи нагло советську систему та привозючи зо собою емігрантських провідників, які прагнуть зайняти давні суспільні становища та одержати назад свої посілости, можуть наразитися на посилення вже й так сильної ненависті підбитих народів і тим робом ще більш утруднити спосіб використання своїх підбоїв.

„Вони мусять задержати советську систему також і за для економічних причин. Поверот до індивідуального господарства під сучасну пору є неможливий тому, що бракує коней. Подруге, далеко є легше господарити колективом, бо на місце советського комісара приїде німецький, який буде вміти говорити по москоськи.

„Далі, плани Гітлера щодо Росії, про які писалося у звязку з планами Розенберга про адміністрацію Росії, йдуть куди далше поза розбір Росії. Вся західна частина європейської Росії має бути прилучена до Райху й сколонізована. Німці не потребують довше піддержувати український національний рух. Українці можуть дістати дещо території з номінальною автономією, що буде лиш малою дрібницею в загальнім образі плянованої колонізації Росії.

„Очевидно, це не булоб дуже політично й розумно говорити тепер про ці плани. І це пояснює сповидну непослідовність та надзвичайну обережність, з якими німці почали реалізувати першу частину своїх колонізаційних плянів“.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НОВИЙ ЦЕЗАР.

Свою критику, про книжку Мусоліні, що має цікавий наголовок: „Остроги на чоботі“, американська журналістка МекКормик затитувала: Цезар з триніні.

Титул книжки, котру вона критикує, натякує на подібність Італії на карті до чобота, а титул критики пані МекКормик натякує на те, що куклю звичайно виповнюється трагичним.

Іншими словами пані МекКормик хоче сказати, що Мусоліні не є диктатором, а куклою, себто забавкою в чужих руках.

КЛОПОТИ АДОРАНТА.

Книжку про Мусоліні написав американський журналіст Морган, котрий знає Мусоліні особисто й хвалиться, що він є одним американцем, котрого Мусоліні запросив на відвідини до свого приватного мешкання.

Каже Морган, що Мусоліні на початку своєї диктатури був гарячим прихильником Англії. Він хотів теж наслідувати англійців в поведінці. Та це не була така легка справа для Мусоліні.

Коли його раз запрошено на обід до англійської амбасад, Мусоліні чувся дуже незручно серед всіх тих вилок, маси ножів і ложок, що їх наложено кожному гостеві. Старався він зарадити собі малпуванням інших гостей.

Та все таки після обіду він признався, що був сильно змішаний: „Я ще не знав, що англійці щось зупу, як пиво“.

З того видно, що Мусоліні треба було посадити коло того малярського аристократа, що на англійському обіді сказав:

„Паршива культура! Дають видки такі гострі, що чоловік не може ними навіть у голову пошкребатися!“

ПО ДРАБИНИ.

Від чого мав Мусоліні такі клопоти?

Походив він з неможливої родини сільського ремісника й через всю свою молодість жив серед біднішої верстви. І якби так обмежився був цими кругами, то він був би чувся між ними, як у дома. Та ставши диктатором, йому забаглося малпувати британську „видку“ верству.

КЛОПОТИ З РІВНІСТЮ.

Описує Морган цікаві відвідини Мусоліні на яхті в лорда Остіна Чемберліна, тодішнього британського міністра закордонних справ, під час разпальської конференції.

Барон Руссо, що дивиться за тим, щоб Мусоліні не робив товариських помилок, казав Мусоліні на ці відвідини одіти в синій морський костюм з великими чорними пуговицями, через які одніна нагадувало зимові плаші капітанів на нойорських річних порогах. На яхті Чемберліна Мусоліні побачив, що Чемберлін був одитий увесь у біле. З того Мусоліні зробив висновок, що він самий одитий зовсім зле. Він уганяв той день по всьому місті, щоб купити білу шапку, білий кабат, білі штани й білі черевки. Та яке було його здивування на другий день, коли англійці вийшов йому на зустріч, одитий так, як Мусоліні був одитий попереднього дня.

Морган пояснює, що сталося: це британці, побачивши заклопотаність свого італійського гостя та хоча, щоб він чувся свободніше, собі обшухав ціле місто, поки найшов таке одіння, в яке був одитий гість.

ДВА ДИКТАТОРИ.

Говорить Морган теж цікаві речі й про відносини між Мусоліні й Гітлером. Він знає про них багато, бо він був між іншим привієм у Венеції під час стрічі диктаторів у травні 1934 року.

Каже Морган, що Мусоліні був тоді на вершці свого впливу, так в Італії, як за границею. Він почувався тоді в нахилі до фашистських методів і дивився на Гітлера, як на наслідувача, що малпуює те, що другий придумав. Він не раз висказувався з погордою про Гітлера як про „вискокку“ та похивався з його антисемітської політики.

Він навіть дозволяв собі говорити проти німців, як наприклад відомо фразу: „Пошкребай німця, а найдеш варвара“, (що властиво є перифразою відомого висказу про москалів: Пошкребай москаля, а відкриєш татарина).

НАРОД І УРЯД.

З книжки Морган про Мусоліні видно, що він не має поважання для героя своєї книжки. Мусоліні певно не є в його очах великою людиною, хоча він машерує перед читачем „гусачим кроком“, котрий він назвав римським маршем, хоча він викрикує гучні фрази, і вимахує кулаком, і поденкує шаблею, ба навіть прицілюється з рушниці. Читаючи книжку, читач набирає переконання, що автор Мусолініві показує від носа.

Рівночасно з тим Морган говорить про італійців з подивом й любовю. Він підносить їх лояльність, інтелігенцію, їх видержливість у біді, пильність, чистість, ніжність, терпимість.

З порівняння цієї характеристики італійського народу з їх думом, читач набирає переконання, що дуче зрадив довіря й інтереси того гарного народу.

НАЙБІЛЬША ЗРАДА ЧИ НАЙБІЛЬША ЗАСЛУГА?

Як подивиться історія на дуче Мусоліні?

Каже Морган, що історія становить на Мусоліні за подобища напіння, яке Мусолініві давав його головний дорадник Парето, котрий усе йому радив: „Ніяких мілітарних підприємств!“

Себто головною зрадою інтересів італійського народу є власне ті військові авантюри, які робив Мусоліні в Африці, а власне котрі його похивачі величають його найбільшими заслугами.

ПОЛІТИКА ВИВЕРНЕНА НА ВИВОРІТЬ.

Багато перемін зайшло з того часу. В Венеції Мусоліні сварився з Гітлером через Австрію. Через два роки зв'язки між ними були огрічені через Австрію.

Одначе з часом англійці й французи перестали піддержувати Мусоліні в австрійській справі. Потім Мусоліні почав свою абісінську авантюру, котрій не співчували англійці ні французи. Як Гітлер заняв Австрію, Мусоліні не міг нічого проти цього зробити: його немовби цим „вбито“ на паль „оси“. Незадовго йому не лишилося нічого виходу, як іти за Гітлером, проти всієї Європи.

І так за пару літ відношення між Гітлером і Мусолінім обернулися: з „вискокка“ виріс диктатор всього майже європейського континенту, а Мусоліні зійшов на його куклу, напхану тринініми, який Гітлер тягаючи її за шнурок, каже підносити руки й ноги, як йому захочеться.

ЩО ЗРОБЛЕНО В СПРАВІ ОБОРОНИ

Поміч Британії та Росії

Директор матеріалів при ОІМ, Бат, в своїй промові по радіо з Вашингтону сказав, що він повернувся з Москви з конференції в справі допомоги Росії з думкою, що „розумна, здорова, егоїстична“ поведінка для Злучених Держав Америки „доставки товарів — всього, що ми можемо надати — в руки народів, які можуть вжити їх... проти ворога поки він ще є тисячу миль від наших берегів...“

Морська комісія повідомляє про доручення першого з 60 товарних кораблів, що будуть для Британії. Президент підписав другий закон про „ленд-ліз“ на суму \$5,985,000,000 та створив адміністрацію „ленд-ліз“ при уряді „Емерджент Менеджмент“. Адміністратором є Е. Р. Стетініус мола.

Пан-американські взаємовідносини.

Експортно-Імпортний Банк уповажив відкрити кредит в \$6,000,000 банкові Обро в Венеції та заявив, що будуть зроблені спеціальні кредитові умови з банками в Латинській Америці. Мета — улегнення торгівлі між державами Західної Півкулі та уможливити Американським Республікам придбати необхідні зарядження для розвитку їхніх матеріальних засобів та стабілізації економіки.

Ціни.

Як доносить Департамент Праці, ціни на 28 необхідних до життя річ піднялися на 1.3% протягом тижня від 17-24 жовтня. В порівнянні з минулим роком ціни піднялися більше ніж на 34 проценти.

Адміністратор цін, Гендерсон, оголосив широку програму усталення цін на всі виробні з м'яса, м'ясожир та їх мішанини. Ціни на простирала будуть приблизно на 15 центів нижчі від теперішньої ринкової ціни, каже Гендерсон.

Факти і числа.

Президент призначив конгресового бібліотекаря, А. МекЛіна, директором нового „Бюро фактів і чисел“. Завдання бюро — підготовка матеріалів для об'єднання широкого й точного розуміння стану та розвитку заходів в справі державної оборони. Нове бюро має давати поради державним агенціям, як найкраще інформувати населення про державну оборону.

Заняття та заробітна плата.

Секретарка праці, Перкінс, подає до відома, що пересічна годинна плата фабричного робітника за серпень виносилася 74.5 центів. Адміністратор федеральної безпеки, Мекнат, подає, що протягом вересня 545,700 занять було обсяджене за допомогою стейтсменів бюр праці, — 55 процентів більше, ніж минулого року. Адміністратор заробітної плати та годин праці, Флемінг, каже, що він є за таким усталенням заробітної плати, якби вирівнювала існуючі ріжніщі оплати праці поміж окремими фабриками, що виконують ту саму роботу. З другого боку, аби заробітна плата була пристосована до зросту коштів життя.

Робітничі спори.

Внаслідок спорів, які виникли у фабриці літаків „Ер Ассомбієт, Інк.“ в Бендикс, Н. Дж., президент наказав секретареві війни, Н. Дж. Стимсо-

нові, заняті майстерні військом та пустити їх в рух. Полковник Р. М. Джонс, що керує відділом в 2,100 вояків, заявив, що „всім бажаним вертатися до праці буде дана необхідна охорона“.

Оборонна Посереднича Комісія почала допит в справі робітничих спорів у вугільних шахтах в районі Аппалашієн. Це зроблено після того, як шахтарські робітники проголосували за прийняттям закликів президента, щоб вернутися до праці в інтересах оборони. Державне бюро „Консильєн-Сервіс“ доносить про пологдження інших 30 робітничих спорів.

Оборонне будівництво

Координатор оборонного будівництва, Палмер, повідомляє про закінчення 1,285 публічно-фінансових оборонних будівель протягом тижня, до 25 жовтня. Разом готових під закінчення є 46,572 будівель. Всіх будівель, що вже побудовано і ще будуватимуться, згідно з планом оборони, нараховується тепер 101,785.

Лікування зубів рекрутам.

Лт. комендер С. Р. Велс сказав у своїй промові в Техасі, що робляться заходи, аби допомогти рекрутам в лікуванні зубів і тим самим усунути їхні фізичні недосконалисть, які можуть бути перешкодою швидкого вступу в армію. Насамперед скористаються з того яких 100,000 хлопців, що потребують лікування зубів. Вони будуть користуватися послугою стоматологів у своїх громадах за коштів федерального уряду.

Цивільна мораль.

Уряд виховання повідомляє, що він організує при співпраці Уряду Цивільної Оборони шкільну службу цивільної моралі. Через неї „сотки тисяч вчителів, виховників і громадян добровольців“ можуть брати участь в програмі оборони, організуючи „Форуми Свободи“ в школах, каледжах, клубах, церквах та бібліотеках, щоб обговорювати державні проблеми „відповідно до фактів та без істерії“.

Цивільне постачання.

Директор розподілу сировини, Нелсон, казав зменшити вживання сталі на 35 процентів у виробництві механічних холодильників та на 17 процентів у виробництві машин до прання та прасування для домашнього вжитку. Нелсон каже, що цим обмеженням збережеться 32,000 тон сталі за один рік.

Армія.

Секретар війни, Стимсон, оголосив, що спеціально вибрані резервні офіцери Сигнальних Корпусів перед призначенням до служби військової розвідки будуть студіювати в Англії проти-летунську оборону. Секретар також заявив, що перший батальйон 87-го Пішого Гірського Полку — першого полку, що призначений для гірської війни — буде організований цього місяця в Форт Луїс, Вашингтон. Полк складатиметься з спеціально-вишколених для гірської служби людей.

Кораблі.

Морська Комісія спустила на воду ще два кораблі Свободи. Департамент флоту оголосив, що згідно з планом будови невеликих кораблів, доручено 76 фірмам будувати 368 кораблів, аби тим чином

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. What can I do to help my son who has just entered military service?

A. Your boy must be clothed, fed, and supplied with the latest equipment. This requires money. Buy a Defense Savings Bond and help the Government to equip your son.

Q. What is labor's attitude toward the Treasury's Defense Savings Program?

A. Strongly cooperative. The A. F. of L., the C.I.O., the Railroad Brotherhoods, and numerous other labor groups all over the country have endorsed the Program.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at most retail stores.

ЯК Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Тамастон, Конн. — Відділ 421 У. Н. Союзу закупив один примірник „Історії України“ М. Грушевського для міської бібліотеки в Тамастоні.

Валінгфорд, Конн. — Гром. Антін Маланчук закупив один примірник „Історії України“ по англійськи для міської бібліотеки в Валінгфорді.

Савтінгтон, Конн. — Гром. Петро Салабай закупив „Історію України“ М. Грушевського для міської бібліотеки в Савтінгтоні.

Вотербері, Конн. — Гром. Іван Горбачук закупив „Історію України“ для міської бібліотеки в Вотербері.

Пітсфілд, Масс. — Гром. Андрій Муневич закупив „Історію України“ для міської бібліотеки в Пітсфілді.

Лудлов, Масс. — Гром. І. Приступа закупив „Історію України“ для Губард Лайбре-рі в Лудлові.

Дуже незгідливий ми народ. Кусаємо себе як коні, котрих не візник. Б. Лепкий.

Стейт Луїзіана займав перше місце, стейт Висконсини друге, а Огайо третє в продукції футер у Злучених Державах в 1939. р.

поширити працю як тільки можливо.

Електрика.

Директор розподілу сировини, Нелсон, почав переводити програму „збереження електричної сили“. Він закликає зменшити вживання електричної сили в необоронній індустрії в стейтах: Алабама, Флорида, Джорджія, Миссиссипі, Норт Каролайна, Саут Каролайна та Теннесі, якщо до 10. листопаду не випаде подостатком дощів. Тоді бодоб заборонено вживати електрику для рекламних написів, виставових вікон та нічних спортових підприємств.

(Ці інформації взято ФЛІ-СОМ з урядових джерел. В них подано, що зроблено в справі оборони за цілий тиждень, включаючи п'ятницю).

УВАГА! УВАГА! АНСОНІЯ І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРОХІЇ

Листопадове Свято

В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)

В ЛІБЕРТІ ГАЛІ В АНСОНІ, КОН.

Хор укр. церкви й діточий будуть співати під управою Р. Гвоздевича.

УВАГА! СИРАКУЗ, Н. Я. УВАГА!
ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ 39. І 317. У. Н. СОЮЗУ
ВІДБУДУТЬСЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
В НЕДІЛЮ, 16. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 16, 1941)
В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ.
1317 W. FAYETTE STREET. SYRACUSE, N. Y.
у годині 3. пополудні.
На ці збори приїде заступник головного підприємця й управитель спортової акції У. Н. Союзу Г. Герман, який говоритиме в організаційних справах У. Н. Союзу, а також у справі створення в нашій місцевості Союзової спортової дружини. Тому на ці збори повинні прийти старші члени й молодь. На зборах буде також присутній організатор А. Маланчук, який говоритиме про потребу та способи організування молоді в ряди Союзу.
ЗА ВІДДІЛИ 39. І 317. УНС:
І. Лесюк і М. Дидик, секретарі.

РОМАНА
КОНЦЕРТ ПРИДАТКЕВИЧА
українського скрипака
при співучасті ПАОЛЯ ГАЛІЛІКА і акомпан. Л. КРОЛА
В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)
в годині 8:30 ввечером
В ТАВН ГОЛ В НЮ ЙОРКУ, Н. Я.
113 WEST 43rd STREET.
Програма складається з творів таких композиторів: М. Регер, А. Дворжак і українських композиторів: В. Барвінський, Т. Якименко, М. Коліда, М. О. Гайворонський (сүйта) і Р. Придаткевич (соната і українська рапсодія).
БІЛЕТИ в ціні від 83 ц. до \$2.20 набути можна при касі Тавн Гола, перед днем концерту також у „Сурмі“, Нашім Базарі“, бюрі Ст. Ковбасюка, крамниці П. Стасюка, робітні Пасичника, та в Книгарні „Свободи“.

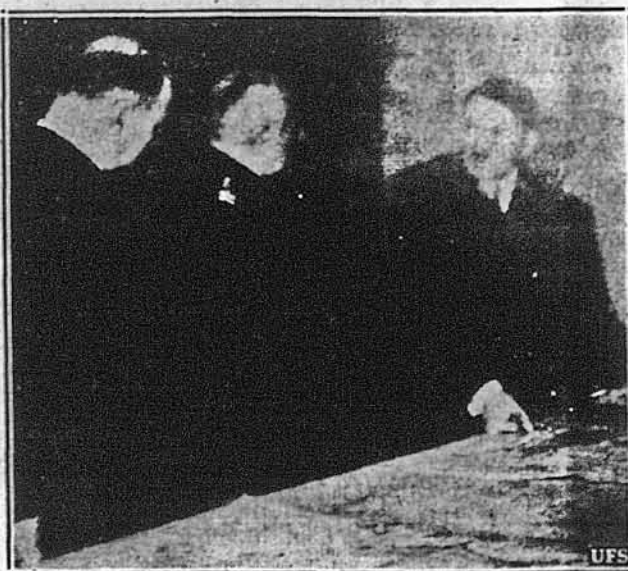
УВАГА! ЙОНКЕРС, Н. Я. УВАГА!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ
при церкві св. Михайла в Йонкерсе, Н. Я., ввечером
ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)
в ГАЛІ ЦЕРКОВНИЙ, CHESTNUT & RIVERVIEW PL.
Початок у годині 7. ввечером. Вступ вільний.
В програму входять хор „Боні“ і хор шкільних дітей, під управою М. Фатюка. Святочну промову виголосить п. Е. Ляхович.
Українські Громадяни! Вольте участь у річницю Листопадового Зриву та віддайте шану Борцям за Волю України. — Комітет.

УВАГА! БРУКЛІН, Н. Я. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДОМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ
Українських Товариств, Братств і Парохій
ввечером
ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)
в годині 4:30 пополудні
В УКР. НАЦ. ДОМІ, 216-218 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Концертну програму виконає Хор Української Молоді під управою п. В. Савіцького.
Шановні Громадяни! Обов'язком наших ішанувати пам'яті поглиблених снів українського народу в боротьбі за Волю України. Ми мусимо вірити, що пролита нами кров не пішла на марне. Вона виходила мільйон українських громадян, які вже добре знають, що лежить у своїй Візній Українській Народоправній Державі зможуть вільно жити! Тому всі спішим на свято Великого Листопадового Чину!
Управа Центрального Комітету.

НА ВІЧЕ! НЮАРК, Н. Дж. НА ВІЧЕ!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „БУДУЧІСТЬ“,
4. Відділу „Оборони України“, скликається
ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)
ДО УКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРАЛІ (UKRAINIAN CENTER),
180 William St., Newark, N. J.
Початок точно в годині 2:30 пополудні. Вступ вільний.
Бесідники: проф. Н. Я. ГРИГОРІВ І Е. ЗАЛЕВСКА будуть говорити до питання: „ЩО БУДЕ З УКРАЇНОЮ?“
Громадяни! Приходьте всі як один до Української Централі в неділю, 9. листопада!
Заріа.

НЮ ЙОРК, Н. Я. УВАГА!
ТЕАТРАЛЬНИЙ ГУРТОК „ПРОМІНЬ“
відограє для Сестр. Преч. Діви Марії при укр. прав. церкві св. Володимира
комедію-оперету в 3 діях, Писанського
„ЗАПОРОЖСЬКИЙ КЛАД“
В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)
В ГАЛІ УКР. ПРАВ ГРОМАДИ, 334 E. 14th ST., NEW YORK CITY.
Початок у год. 6:30 ввечером. Точність не зашкодить Вступ 50 ц.
По виставі ЗАБАВА з танцями при добрій музиці.
Цю виставу театральний гурток „Промінь“ отримав цей сезон, бо в програмі його є дані в найбільшому часі кілька гарних представлень. Тому комітет Сестринства просить Вас взяти численну участь, де всіх гарно прийняють.
За добру забаву ручити — Комітет.

УВАГА! ПРОВІДЕНС, Р. Я. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА
устроює
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 8. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 8, 1941)
В САЛІ SANILL HALL, 881 EDDY STREET.
Початок у годині 7:30 ввечер. Вступ 50 центів.
За добру й веселу забаву ручити — Комітет.

ГІТЛЕР ОСТЕРІГАЄ ТУРКІВ. — Німецька світлина з стрічі Гітлера з турецькими генералами: Еркілетом і Ерденем. Світлина прислана з Берліну. Де відбулася стріча, не сказано; згадано тільки, що день на російсько-німецькому фронті.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОИТ, МІШ.

Ювілей Т-та „Запорожська Січ“, 75. від. У. Н. Союзу.

В неділю, 28. вересня 1941. р. відбувся в Українському Народному Домі величавий 25-літній ювілей Т-ва „Запорожська Січ“, 75. відділу Українського Народного Союзу. Члени та гості виповнили шість долішню салю. Свято відзначив голова відділу п. Петро Костирка короткою промовою та покликав о. С. Побуцького з української католицької, а о. І. Бойка з української православної церкви, щоб молитвою попросили бенкет.

Товариством бенкету був член нашого відділу п. І. Бек, що дуже спокійно та зрівноважено перепровадив програму бенкету. Першим промовляв секретар відділу М. Присташ, який зложив довгий звіт з діяльності відділу від його існування. Довільний звіт його звучить так:

Насамперед я подаю вам коротенький рекордовий і фінансовий звіт з 25-літньої праці всього членства і урядників нашого сьогоднішнього ювілейного торжества.

Першими організаторами нашого товариства були Василь Чорний і Михайло Присташ.

Першими членами на перших зборах, дня 6. серпня 1916. року, були: Григорій Мулик, Дмитро Собашко, Іван Горбаль, Василь Волощак, Василь Чорний, Григорій Фіцник і Михайло Присташ. Того самого місяця по перших зборах зорганізовано 25 членів.

Матеріал Товариства „Запорожська Січ“ представляється як слідує:

Готівка	\$546.41
На членах	212.23
Пропорції	245.00
Інші річі	75.00
Акції Земельного Банку	50.00
Разом	\$1,128.64

Справоздання рекордове:

Прийнято нових членів 169

Прийшли з переступними листами	39
Перейшли з молодечого відділу	28
Разом	236
Суспендовано	105
Відійшли з переступними листами	28
Померло	9

По ювілейний день остало членів, які мають грамоти в Українському Народному Союзі на загальну суму \$71,000

Дітей в нашому відділі остало 17, які обслуговані на суму \$6,900.

В цьому місяці прийнято 3 старших і 3 дітей, котрим ще головна канцелярія не видала грамот.

Загальні приходи до каси Товариства Запорожська Січ через протині 25 літ складають, як слідує:

3 місячних вкладок	\$37,299.65
Закопидовано	1,245.70
3 широкі	482.20
Добровільні жертви	509.80
Загальний прихід	\$39,537.35

Розходи:

До У. Н. Союзу за старших	\$27,272.95
До У. Н. Союзу за діти	2,740.83
Виплачено допомогу хорим членам	3,940.94
Платити урядників	777.50
Рент сал на збори	412.00
На народні ціни в Америці	588.70
Адміністративні видатки	324.92
Жертви на Укр. Нар. Дім	375.00
До старого краю вислано	1,543.90
Пропало на членах, котрі були суспендовані	512.00
Пропорції український і американський	245.00
Інші річі як похви і т. д.	75.00
	\$38,778.71
Довг на членах	212.23
Готівки, маємо	546.41
Разом	\$ 758.64

Жертви до старого краю:

На Просвіту у Львові	\$513.75
Українські бонди оборони Галичини	205.00
Негайна поміч рідному краю	75.00
Акції Земельного Банку у Львові	50.00
Потерпілим від повені	25.00
На оборону певинно засуджених	50.00
На Дім Інвалідів у Львові	100.00
На поміч для Інвалідів	130.65
На Рідну Школу в старім краю	342.00
На оборону Лемківщини	20.00
Українським студентам в Чехословаччині	27.00

На Червоний Хрест у Братів-слави 15.25

Разом \$1,543.90

Двадцять п'ять років раніше ми всі були тільки молодими українськими емігрантами.

І власне в тих наших тоді молоденських українських серцях зародилася була думка стати чимсь вищим, поважнішим, кориснішим на українському полі діланні у прибраній батьківщині Америці. В наших серцях відозвався тоді обов'язковий „Клич несення моральної і матеріальної помічі рідним братам і сестрам на рідних українських землях.“

На цей голос наших сердець дня 1. серпня, 1916. року, ми зішлись і організували себе в Товариство „Запорожська Січ“, котре стало відділом Українського Народного Союзу, число 75.

І я почуваюся гордим так тривалого організованого, скучення. Моє серце радіє, що більша часта нашого членства щастливо в здоровий діддалася святкування нашого достойного організованого ювілею.

Однак 25 літ підчас організування нашого ювілейного сьогоднішнього торжества, на рідних землях України лягала кров повна надія для здвигнення українського народу в могутню незалежну соборну Україну.

Та численні вороги брутально силою-огня і меча не дали їм підвинути до дійсно державного життя і ненависті закривавленого Лазаря кинути знову в обійми поганого неволі.

Сьогодні, коли ми якраз приступаємо до нашого ювілею, на наших землях знову летить кров, якою на віки упираються мільйони наших братів.

І насувається знову питання, яке знову благословення осягне український народ? Чи знову неволя?

Якби вже не сталося, то вже ми знаємо, що горем оповитий український народ благословення, молитиме нас за поміччю, за порятунком, а чи ми приготувані поспішити з поміччю горям нашого зболеного народу? Ні, і ще раз ні.

Тому наш сьогоднішній ювілей мусить негайно дати початок до творення негайно

ТРОШКА ГУМОРУ

Прийняття з люті московсько-большевицькі агенти з „У. Н. Вістей“, що ми не хочемо американської посидки зброї на советський фронт називати „поміччю Советам“, а називаємо це хвидевим мілітарним скріпленням американського фронту. В своїм числі з 4-го листопада п. р. вони ушкварили таке: „Президент Рузвельт. його адміністрація, весь юніонний і постуловий рух, всі противники нацистського варварства, однозгідно заявили, що вони проти Гітлера... за розгромлення Гітлера, а отже за допомогу СРСР.“ Тільки „Свобода“ проти помічи Советам, а через те проти Америки і її інтересів, кажуть вони.

Ось які хитруни ці большевицькі агенти! Хто за розгромлення Гітлера по їхньому автоматично повинен бути за поміч Советам і навапки. По їхньому ті дві справи нерозривні:

Кодж бо ми ще дуже добре пам'ятаємо, як Совети кооперували з Гітлером, помагали йому.

ратункового фонду, для якого вже завтра, благодіючого українського народу.

Я вірю в нашу ширість, як витривалих синів України і сьогоднішній ювілей при допомозі вашої широти стане великою сторінкою історії будучини для українського народу.

В день нашого 25-літнього організаційного ювілею, що би доказати, не словами а ділами нашу любов до наших поневоленних братів і сестер на рідних землях, і тим самим зробити початок негайно ратункового фонду, наше Товариство Запорожська Січ жертвує з каси на цю ціль \$25.

— о —

Опісля промовляли ще найстарші члени нашого відділу: Степан Михайлюк, Іван Слупецький, довголітній касієр, Василь Чмир, з представників організації; В. Братусь, В. Кізел, п-і А. Сена, І. Дячун, о. С. Побуцький, д-р А. Кібіз, контролер У. Н. Союзу; В. Дідик, головний радний У. Н. Союзу; М. Шустакевич, С. Фік, редактор „Батьківщини“; о. І. Бойко.

Головну промову виголосив головний секретар У. Н. Союзу, п. Дмитро Галичич. Він привітав відділ в імені головного уряду та побажав його управи, членам та їх родинам найкращих успіхів на організаційному полі. Він представив ціль нашого Батька-Союзу та закликав її користі, які приносить організація своїм членам. Д. Галичич закликав, щоб члени відділу далі працювали над поширенням відділу та над придбанням нових членів до організації.

П. Костирка дякував всім присутнім за численну участь та тим жінкам і дітям, які працювали біля столів.

На цьому святі започатковано збірку ратункового фонду для наших братів з України, яку вишлетесь, коли на це буде дозвіл. На цю ціль зложили: 292. відділ У. Н. Союзу — \$25, 175. відділ — \$5, М. Шустакевич — \$1, та наш відділ „Запорожська Січ“ — \$25; разом \$56. Постановлено провадити дальші збірки на ту саму ціль.

Михайло Присташ.

ди йому. А ті самі „У. Н. Вістей“, які тепер так покликаються на інтереси Америки і на президента Рузвельта, осуджували політику Рузвельта, називали її воєнничою, що помагає Британії, яка з черги на їх думку, має виключно імперіалістичні цілі на увазі. „Геть з війною“ — ще кілька місяців тому верещали „У. Н. Вістей“. „Єнки не йдуть“ — в унізон повторяли всі комуністи в Америці, доки Гітлер не вдарив у Совети. Нині, по їхньому, „інтереси Советів і Америки тотожні“. Ні, ті інтереси ніколи не були і не є тотожні. Інтерес Москви є врятувати свою шкіру і свій большевицький режим. Для того Москва готова посвятити ін-

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Я. — Сестр. Рожда. Преса. Богородиці, від. 36. відбуде місячні збори в неділю, 9. листопаду, в галі церковній, в годині 3. точної. Проситись членів явитись на означений час, бо маємо багато справ до вирішення. Буде вибір кандидатів на уряд 1942. рік. Тож кожна членка має обов'язково явитись на цих зборах і вибрати кандидатів цієї місії. Не забувайте за придбання нових членів до Союзу. Отримайте нагороду за придбання. — За уряд: Марія Гойсак, предс.; Анастасія Тришак, кас.; Марія Холяк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори Тов. Любов, від. 45. відбудуться в неділю, 9. листопаду, в годині 2. пополудні, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо членів зійтись на збори точно, бо є важні справи до рішення. Пригадується членам, котрі залягають з вкладками, щоб старались їх вирішити, бо у цій місії буде замінено на кінці і прийде контролер. Не гарно буде явитись на це і перенутувати дові. Хто хоче вписатись у членів, просимо прийти скорше, а уряд радо послужить. Очікуємо вже від подуля. — Василь Стриковський, предс.; Антон Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Місячні збори Тов. Даравишчина, від. 275. відбудуться в неділю, 9. листопаду, в годині 6. вечір, у сали церковній. Проситись всіх членів явитись на збори і сповнити свої зобов'язання. Подається до відома членам, що адреса фін. секр. є: М. Обуховський, 403 E. 5th St., New York, N. Y. — В. Юркін, рек. секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Я. — Збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 211. відбудуться в суботу, 8. листопаду, в годині 8.30 точної, в галі, де зазначено. Проситись всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до пологодження. Ще раз пригадуємо, котрі маєте малі діти, то тепер якраз є нагода вписати їх до У. Н. Союзу, бо вже тепер маємо дві нові класи, а то IV. і V., котрі ще тільки коштують, як чужі. Рівнож наминається декотрих членів, щоб не протягалися з вкладками до кінця місяця, бо вкладки мають бути в канцелярії У. Н. С. до 25. кожного місяця. — За уряд: Микола Слободан, предс.; П. Телішевський, кас.; Василь Белей, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 31. жовтня 1941. р. помер у Нанткок, Па., наш довголітній член і бушій довголітній предсидник відділу 29. У. Н. Союзу.

ВАСИЛЬ БЛЮМ.
Довгі роки він працював для добра від. 29. і Батька Союзу. Вже від 1937. року він був підручником на здоров'я, котрого він більше не відкидає. Поширив в смутку жону й діти. Хай земля буде йому пером! Микола Салом, секр.

тереси всіх демократій, включаючи інтерес Америки. Америка має на увазі свій інтерес, до якого (в цьому большевицькі агенти можуть бути певні), не належить рятуння большевицького деспотизму.

ВІПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЬТЕ ЇХ БУДУЧИНУ.

Даром пробка ЗІЛЛЯ МІЛЕРТОН SAХATIE

Тепер, є лебувала нагода для всіх, що терплять в неможливість шлунака й випробували коштовні діти й зела, а не найшли полекші. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Милертона, котрий не запороється ні вартість, а споживається в натуральній формі. По житті пробки переконайтесь, як скрутно діють в неможливість таких, як власні шлунаки, газ, нестрашні, запір, брак апетиту, білий голови й інші недомогання, котрі походять зо злого травлення. Щоби переконались, вишть по пробку.

Спеціальна Оферта по знижених цінах.

[ ] \$1.00 за 1 коробку Милертону
[ ] \$1.50 за 2 коробки Милертону
[ ] \$2.00 за 3 коробки Милертону
Питайте за злідами Милертона у вашій сусідній аптці, а як там його не мають, то вишть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. BOX 628, NEWARK, N. J.
Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ціни важні лише при замовленні просто з головного офісу.

ПОДЯКА

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Я.

Ми, нижче підписані, складаємо сердечну подяку У. Н. Союзу за скорі виплати по смертного по мій дорозі Подрозі і нашій Мамі.

ТЕКЛІ СКИБІНСЬКІЙ.
У. Н. Союз це найкращий оркестр і пригледіть, котрий осушить слезу і пригледіть до серця безрадіу сироту. Дісно Він є Батьком сиріт, дав і відвітів.
Ми желямо У. Н. Союзу вишайшого розвою. Дай Боже, щоби У. Н. Союз розвивався якнайбільше, щоби не було ані одної родини української, яка не належала до Батька-Союзу.

Рівнож складаємо сердечну подяку Тов. Зап. Січ, від. 330, котрий так величаво віддав останню прислугу мій жінці і нашій мамі. Складаємо сердечну подяку усім родичам, приятелям, сусідам, знайомим, всім усім громаді, що в найтисній годині прийшли розважати й потішити нашу родину. Особливу щирі подяку складаємо сусідам, панству Ломану, котрі все теплим і широким словом потішали нас і нашу покійну Маму. Дякуємо о. І. Шпурек за гарні похоронні молитви і спомини в українській і англійській мові. Дякуємо п. Максимі за гарний спів. Найсердечнішу подяку складаємо тим усім, що зложили віщі на гроб мій дорозі Жени і нашій Мамі. По імені не споминаємо, бо було 34 віщів. Дякуємо тим усім, що зложили офіри в сумі \$44 на молитву за упокій душі: най Вам усім Бог заплаче стократно за Ваші добрі діла і ширі серця, а ми Вам не забудемо утік нашого життя.

ФРАНКО СКИБІНСЬКІЙ, муж.
БРОНИСЛАВ, ВОЛОДИМИР, ЮЛІАН і ІВАН, сини.
КАРОЛІНА, ВАНДА і АНТОНІЯ, дочка.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІО І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛІЙ ПОХОРОН, а цею прегарною, двома антами, краваткою, бальзамованим, вкритим Похоронною Доу і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з вишайшим однією й належностей за церковну відправу й шмигтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шмига і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Phila):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-5577

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ІШТІ МІЛ-ОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

ПІДПИРАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ,

ЛИНДБЕРГ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА.—Сцена з Медисон Сквер Гардену в Нью Йорку, де зібралось коло 20,000 осіб, щоб послухати летуна Чарлса Ліндберга, котрий виступав проти політики президента Рузвельта. Збори скликав „Америка Ферст Коміті“.

ТАРЗАН, ч. 438. Небезпечне суперництво.

"I'll not give her into your hands, Vilyeno," Zeela's captor replied; "she's mine by right of capture."

FIERY VILYENO SNARLED, "YOU ALWAYS BABLE OF JUSTICE, BUT THIS TIME COLD STEEL SHALL BE THE JUDGE!"

THOUGH ZEELA UNDERSTOOD NO WORD, SHE SENSED THAT SHE WAS THE OBJECT OF RIVALRY. SHE WAS PROUDLY PLEASED.

BUT WISE TARZAN FORESAW TROUBLE FOR THIS SIMPLE JUNGLE MAID—AND HIMSELF!!

„Я не віддам її тобі в руки, Вілено“, відповів той воїн, що держав Тарзана в своїх руках. „Вона моя, бо я її взяв у полон“.

Чорний воїн спалахнув гнівом: „Ти все ляпаєш про якусь правду. Та цей раз холодна сталь буде суддею, хто з нас є правий“.

Хоч Зеля не розуміла ні одного слова з того, що говорили воїни, але по їх обличчю вона вичитала, що вона є причиною цієї сварки.

Це справляло їй приємність. Але Тарзан, дивлячись на те з дерева, зрозумів небезпеку для дівчини і для себе з того конфлікту.